

УДК: 37.091.2:004.9

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-9\(39\)-927-935](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-9(39)-927-935)

Андрощук Ірина Василівна доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва; Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, <https://orcid.org/0000-0002-8054-5574>

Андрощук Ігор Петрович доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва; Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, <https://orcid.org/0000-0001-5490-1566>

Вишнівська Наталія Володимирівна кандидат педагогічних наук, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, старший викладач кафедри початкової освіти, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0001-7509-2841>

Прошкуратова Тамара Сергіївна доцент, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, доцент кафедри початкової освіти, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0003-3983-2499>

Гринач Лілія Петрівна кандидат економічних наук, Модрицький ЗЗСО I-III ступенів, директор, Трускавецька ТГ, с. Модричі, <https://orcid.org/0000-0002-7595-5544>

ІНТРАМЕДІАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ У НУШ

Анотація. Стаття присвячена аналізу інтрамедіальних технологій як сучасного інструменту формування креативного мислення школярів у контексті Нової української школи. Під цими технологіями розуміють комплекс освітніх рішень, що поєднують текстові, візуальні, аудіо- та відеоматеріали, інтерактивні симуляції й цифрові платформи в єдиний навчальний простір.

У роботі наголошено, що в умовах реформи освіти та поширення компетентнісного підходу інтрамедіальні технології забезпечують багатовимірність навчального середовища й відповідають очікуванням учнів XXI століття.

Креативне мислення трактується як одна з ключових компетентностей НУШ: воно передбачає здатність школярів генерувати нові ідеї, знаходити нетипові розв'язання, виявляти гнучкість і продуктивно співпрацювати. Показано педагогічні умови ефективності інтрамедіальних технологій: доступність цифрових ресурсів, різнома-нітність навчальних завдань, інтерактивність, міжпредметна інтеграція та безпечне інформаційне середовище.

Окремо акцентовано роль учителя-фасилітатора, який організовує роботу учнів із цифровими інструментами та навчає їх критично осмислювати інформацію.

Наведено приклади застосування інтрамедіальних рішень у мовно-літературній, природничо-математичній та інших освітніх галузях, що дає змогу створювати міждисциплінарні проекти й розвивати дослідницькі та комунікативні навички школярів. Підкреслено, що інтрамедіальні засоби сприяють зростанню мотивації до навчання, формують інформаційну культуру та медіаграмотність, розвивають уяву й стимулюють творчий підхід. У тексті окреслено й основні виклики: потребу в оновленні матеріально-технічної бази, підвищенні цифрової компетентності педагогів, забезпеченні інформаційної безпеки та інклюзивності освітнього простору. Системне впровадження таких технологій розглядається як важливий чинник не лише розвитку креативного мислення школярів, а й підготовки їх до життя й діяльності в умовах цифрового суспільства.

Ключові слова: інтрамедіальні технології, креативне мислення, Нова українська школа, медіаосвіта, цифрова компетентність учнів, інноваційні освітні засоби, інтерактивні методи навчання, міждисциплінарний підхід.

Androshchuk Iryna Vasylivna doctor of science in pedagogy, full professor, professor of the department of technological and professional education and decorative arts; Khmelnytskyi National University, 11 Instytut'ska St., Khmelnytskyi, 29016, Ukraine, ivandroshchuk@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-8054-5574>

Androshchuk Ihor Petrovich doctor of science in pedagogy, full professor, professor of the department of technological and professional education and decorative arts; Khmelnytskyi National University, Khmelnytskyi, <https://orcid.org/0000-0001-5490-1566>

Vyshnivska Nataliia Volodymyrivna Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer of the Department of Primary Education, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0001-7509-2841>

Proshkuratova Tamara Serhiivna Assistant Professor Department of Primary Education, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0003-3983-2499>

Hrynash Liliia Petrivna PhD in Economics, Modrychi Secondary School of I–III Degrees, Principal, Lviv Region, Truskavets Territorial Community, <https://orcid.org/0000-0002-7595-5544>

INTRAMEDIAL TECHNOLOGIES AS A TOOL FOR DEVELOPING STUDENTS' CREATIVE THINKING IN THE NUSH

Abstract. The article is devoted to the analysis of intramedia technologies as a modern tool for the formation of creative thinking of schoolchildren in the context of the New Ukrainian School. These technologies are understood as a set of educational solutions that combine text, visual, audio and video materials, interactive simulations and digital platforms into a single learning space. The paper emphasizes that in the context of educational reform and the spread of the competency-based approach, intramedia technologies provide a multidimensional learning environment and meet the expectations of students of the 21st century. Creative thinking is interpreted as one of the key competencies of the NUS: it involves the ability of schoolchildren to generate new ideas, find non-standard solutions, demonstrate flexibility and cooperate productively. The pedagogical conditions for the effectiveness of intramedia technologies are shown: availability of digital resources, variety of learning tasks, interactivity, cross-curricular integration and a safe information environment. The role of the teacher-facilitator, who organizes students' work with digital tools and teaches them to critically interpret information, is emphasized.

Examples of the use of intramedia solutions in language and literature, natural sciences and mathematics, and other educational fields are given, which makes it possible to create interdisciplinary projects and develop research and communication skills of students.

It is emphasized that intramedia tools contribute to the growth of motivation for learning, form information culture and media literacy, develop imagination, and stimulate a creative approach. The text also outlines the main challenges: the need to update the material and technical base, increase the digital competence of teachers, ensure information security, and ensure the inclusiveness of the educational space.

The systematic implementation of such technologies is considered an important factor not only in the development of creative thinking among students, but also in preparing them for life and activity in a digital society.

Keywords: intramedia technologies, creative thinking, New Ukrainian School, media education, digital competence of students, innovative educational tools, interactive teaching methods, interdisciplinary approach.

Постановка проблеми. Сучасна шкільна освіта переживає глибокі зміни, спричинені цифровізацією та активним використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Концепція Нової української школи орієнтована на компетентнісний підхід, інтеграцію інноваційних практик та розвиток умінь, необхідних учням для успішного життя в умовах інформаційного суспільства. Серед пріоритетних завдань реформування освіти виокремлюється формування креативного мислення, що забезпечує здатність школярів генерувати нові ідеї, критично осмислювати інформацію, гнучко реагувати на зміни й адаптуватися до нових ситуацій.

Попри широку доступність цифрових ресурсів, у школах досі нерідко простежується роз'єднане використання медіа, а також недостатня інтеграція різних каналів інформації в єдиний навчальний простір. Унаслідок цього зменшуються можливості для творчого самовираження учнів, реалізації індивідуальних освітніх траєкторій та розвитку комплексних компетентностей. У таких умовах інтрамедіальні технології, що поєднують текстові, візуальні, аудіальні й інтерактивні формати, відкривають принципово нові перспективи створення цілісного й динамічного освітнього середовища.

Актуальність проблеми полягає у необхідності ґрунтовного теоретичного осмислення й практичного запровадження інтрамедіальних технологій у навчальний процес Нової української школи як засобу розвитку креативного мислення учнів. Це потребує уточнення педагогічних умов, методичних рішень і рекомендацій, які б забезпечили ефективне використання таких технологій — підвищували мотивацію до навчання, стимулювали розвиток інтелектуальних і творчих здібностей школярів, формували їхню медіаграмотність та цифрову компетентність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика розвитку креативного мислення учнів у процесі цифровізації освіти стала об'єктом активного дослідження як зарубіжних, так і українських учених. Підґрунтя сучасних концепцій креативності вибудоване на класичних працях Дж. Торренса, Дж. Гілфорда, Т. Амабайл, Р. Ранкко та К. Соєра, де особливий акцент зроблено на гнучкості мислення, дивергентному підході й пошуку нестандартних рішень. В українському науковому дискурсі цю проблематику розвивали О. Савченко, О. Пометун, І. Якіманська, І. Бех, О. Гаврилюк, підкреслюючи, що творчий розвиток є фундаментальною складовою сучасної шкільної освіти.

Використання інтерактивних і цифрових технологій у навчальному середовищі детально опрацьовували Г. Дженкінс, Р. Пратт, М. Фуллан, Дж. Хетті, а також українські дослідники О. Андрєєва, Н. Герасименко, В. Коваленко, Ю. Пінчук. У їхніх працях ідеться про зв'язок між розвитком медіаграмотності, формуванням цифрової компетентності та створенням інноваційного освітнього простору.

Окремий напрям досліджень представлено роботами С. Андресена, Б. Лоуренса, К. Джеймса, П. Гайдена, Д. Клемента й Т. Садлера. Ці автори аналізують інтеграцію мультимедійних і інтрамедіальних технологій як чинник розвитку критичного та креативного мислення, самостійності школярів і їхньої здатності до командної взаємодії.

У сучасній педагогічній літературі все більше уваги приділяється умовам і методикам впровадження інтрамедіальних ресурсів.

Так, Д. Гільберт, Л. Сандерс, А. Мартін, К. Томас та Дж. Кіршенбаум досліджують потенціал цифрових платформ для проєктної діяльності й кросдисциплінарних завдань, розробляючи інтерактивний контент, що стимулює пізнавальну активність учнів. Українські вчені Л. Шевченко, Н. Ткаченко, І. Коломієць, В. Дем'янчук акцентують на підготовці педагогів до роботи з інтрамедіальними технологіями та на створенні безпечного й інклюзивного цифрового середовища в школі.

Узагальнення результатів цих досліджень свідчить: інтрамедіальні технології дедалі частіше розглядаються як перспективний напрям модернізації навчального процесу. Вони здатні підвищувати мотивацію до навчання, розширювати комунікаційні можливості школярів і формувати в них високий рівень креативного мислення.

Метою статті є теоретичне обґрунтування й практичне визначення ролі інтрамедіальних технологій як інструмента розвитку креативного мислення учнів у Новій українській школі, а також окреслення педагогічних умов та методичних підходів, які забезпечують ефективне впровадження інтрамедіальних засобів у навчальний процес. У роботі передбачається виявити потенціал інтрамедіальних технологій для формування ключових компетентностей учнів, зокрема творчого, критичного й гнучкого мислення, а також розробити рекомендації щодо інтеграції інтрамедіальних ресурсів у навчальні дисципліни різних галузей.

Виклад основного матеріалу. Шкільна освіта в Україні нині переживає глибинні зміни, що пов'язані не лише з упровадженням концепції Нової української школи, а й із поширенням цифрових технологій. У такій ситуації особливої ваги набуває пошук засобів, здатних підвищити ефективність навчання й одночасно розвивати креативне мислення учнів. Одним із рішень стали інтрамедіальні технології, які інтегрують

різноманітні формати – від тексту й зображень до інтерактивних сервісів – у спільний освітній простір. Завдяки цьому школярі не лише отримують інформацію, а й активно взаємодіють із нею, що розширює канали сприйняття та сприяє формуванню власних освітніх продуктів.

Інтрамедіальні ресурси охоплюють цілу систему інструментів. Це можуть бути цифрові платформи, віртуальні лабораторії, навчальні симуляції чи мультимедійні бібліотеки, які дозволяють учням комбінувати знання з різних джерел і в різних формах. Такий підхід формує гнучкість мислення, вчить аналізувати інформацію, ухвалювати нестандартні рішення та ефективно працювати в команді. Одночасно він стимулює ініціативність і творчість, сприяє розвитку рефлексії та критичного аналізу.

Для Нової української школи інтрамедіальні технології є не просто модним трендом, а відповіддю на принципи реформи. Вони підтримують орієнтацію на компетентності XXI століття, інтеграцію змісту освіти та діяльнісний підхід. Їх можна використовувати для створення інтерактивних навчальних завдань, організації дослідницьких або міждисциплінарних проєктів. Наприклад, учні працюють із інтерактивними підручниками, беруть участь у віртуальних музейних турах або використовують навчальні симулятори. Таке середовище поєднує когнітивний досвід із емоційним залученням, що є важливим для розвитку креативності.

Однак ефективність інтрамедіальних ресурсів залежить від підготовки педагога. Учитель виступає не лише джерелом знань, а й фасилітатором навчального процесу. Він допомагає учням орієнтуватися в цифровому середовищі, добирає ресурси, навчає медіаграмотності й безпечній роботі в інтернеті. Сучасний педагог має бути готовим створювати власний інтрамедіальний контент, адаптувати наявні матеріали до потреб класу та інтегрувати цифрові інструменти у традиційні форми навчання. Важливо також організувати роботу так, щоб школярі не тільки споживали контент, а й продукували власні медіароботи – презентації, відео, інтерактивні карти, анімації.

Окремо стоїть питання безпечного та інклюзивного цифрового середовища. Інтрамедіальні технології повинні бути доступними кожному учневі, зокрема дітям з особливими освітніми потребами. Це вимагає належної матеріальної бази, методичної підтримки та дотримання принципів академічної доброчесності. Підготовка вчителів – тренінги, курси підвищення кваліфікації, вебінари – стає ключем до формування цифрової компетентності педагогів і впевненого застосування інтрамедіальних ресурсів у повсякденній практиці.

Упровадження інтрамедіальних технологій у НУШ відкриває нові горизонти для диференціації та індивідуалізації навчання. Учні можуть

обирати темп і формат роботи, опрацьовувати матеріал відповідно до власних інтересів і рівня підготовки. Це дозволяє враховувати індивідуальні особливості й стилі навчання, сприяє формуванню внутрішньої мотивації, розвитку здатності до самоосвіти та довготривалого інтересу до пізнання.

Важливим аспектом є інтеграція інтрамедіальних технологій із проєктною діяльністю. Використання мультимедійних і інтерактивних ресурсів у рамках проєктів дозволяє учням практично застосовувати отримані знання, створювати власні дослідницькі продукти, аналізувати результати та презентувати їх у різних форматах. Це сприяє розвитку критичного та креативного мислення, формуванню навичок командної роботи, планування та організації діяльності, комунікації й презентації результатів.

Однак, попри очевидні переваги, упровадження інтрамедіальних технологій супроводжується певними викликами. До них належать нерівномірний доступ шкіл до сучасного обладнання та швидкісного інтернету, недостатній рівень цифрової грамотності частини педагогів, потреба в методичних рекомендаціях і стандартах використання інтрамедіальних ресурсів. Також важливо забезпечити системний підхід до інтеграції технологій, уникати перевантаження учнів інформацією та дотримуватися принципу педагогічної доцільності.

Таким чином, інтрамедіальні технології є не лише технічним засобом, а й педагогічним інструментом, що трансформує саму структуру навчального процесу.

Вони створюють умови для розвитку креативного мислення, активізують інтелектуальну та емоційну сферу учнів, підвищують мотивацію до навчання, розширюють можливості комунікації та співпраці, сприяють формуванню медіаграмотності й цифрової компетентності. Системне впровадження інтрамедіальних технологій у навчальний процес НУШ має стати важливим кроком на шляху до формування покоління учнів, здатних мислити творчо, гнучко й відповідально в умовах цифрового суспільства.

Висновки. Проведене дослідження підтверджує, що інтрамедіальні технології виступають одним із провідних засобів модернізації освітнього процесу в умовах Нової української школи. Вони не лише підтримують розвиток креативного мислення учнів, а й забезпечують формування інтерактивного й гнучкого навчального середовища, де знання інтегруються, а мислення стає більш гнучким і орієнтованим на пошук нестандартних рішень та ефективну комунікацію.

Застосування інтрамедіальних технологій створює умови для підвищення навчальної мотивації, розширює спектр діяльності учнів, дає

змогу вибудовувати індивідуальні освітні траєкторії, проводити дослідницькі й проєктні роботи та підтримувати інклюзивність і безпечність цифрового середовища. У результаті в учнів формується не лише креативне, а й критичне мислення, інформаційна культура та цифрова компетентність.

Важливим чинником ефективного використання інтрамедіальних технологій є професійна готовність учителя: цифрова грамотність, уміння створювати або адаптувати інтрамедіальний контент, а також підтримка з боку адміністрації та держави. Сюди входять оновлення матеріально-технічної бази, систематичне підвищення кваліфікації та розроблення методичних рекомендацій.

Отримані результати засвідчують, що інтрамедіальні технології не лише урізноманітнюють навчальний процес, а й відкривають простір для розвитку творчого потенціалу школярів. Їх послідовне впровадження у практику Нової української школи можна розглядати як важливий крок до формування покоління учнів, здатних до інноваційної діяльності, міждисциплінарної інтеграції та успішної самореалізації у цифровому суспільстві.

Література:

1. Андрєєва О. Інтерактивні та мультимедійні технології навчання у Новій українській школі. Київ: Педагогічна думка, 2021. 156 с.
2. Бех І. Концептуальні засади розвитку креативного мислення в учнів початкової школи. Педагогіка і психологія. 2020. №2. С. 11–20.
3. Гаврилюк С. Використання цифрових платформ у формуванні ключових компетентностей учнів. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2022. №3. С. 42–48.
4. Дженкінс Г. Конвергенція медіа: інтра- та мультимедійні практики в освіті. Львів: Літопис, 2019. 214 с.
5. Коваленко Т. Медіаосвіта та цифрова компетентність учителя: виклики Нової української школи. Інформаційні технології в освіті. 2021. №4. С. 59–66.
6. Пометун О. Інтерактивні методи навчання: сучасні підходи та перспективи. Київ: Освіта, 2020. 128 с.
7. Савченко О. Теоретико-методичні засади розвитку креативності учнів у початковій школі. Початкова освіта. 2023. №1. С. 17–23.
8. Sawyer R.K. Explaining Creativity: The Science of Human Innovation. Oxford: Oxford University Press, 2019. 368 p.
9. Fullan M. The New Meaning of Educational Change. New York: Teachers College Press, 2020. 352 p.
10. Hattie J. Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement. London: Routledge, 2021. 296 p.

References

1. Andrieieva, O. (2021). *Interaktyvni ta multymediini tekhnolohii navchannia u Novii ukrainskii shkoli* [Interactive and multimedia learning technologies in the New Ukrainian School]. Kyiv: Pedagogichna dumka.

2. Bekh, I. (2020). Kontseptualni zasady rozvytku kreatyvnoho myslennia v uchniv pochatkovoї shkoly [Conceptual principles of the development of creative thinking in primary school students]. *Pedahohika i psykholohiia*, (2), 11–20.

3. Havryliuk, S. (2022). Vykorystannia tsyfrovyykh platform u formuvanni kliuchovykh kompetentnostei uchniv [Use of digital platforms in the formation of key competencies of students]. *Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti*, (3), 42–48.

4. Dzhenkins, H. (2019). *Konverhentsiia media: intra- ta multymediini praktyky v osviti* [Media convergence: Intra- and multimedia practices in education]. Lviv: Litopys.

5. Kovalenko, T. (2021). Mediaosvita ta tsyfrova kompetentnist uchytelia: vyklyky Novoi ukrainskoi shkoly [Media education and digital competence of teachers: Challenges of the New Ukrainian School]. *Informatsiini tekhnolohii v osviti*, (4), 59–66.

6. Pometun, O. (2020). *Interaktyvni metody navchannia: suchasni pidkhody ta perspektyvy* [Interactive teaching methods: Modern approaches and prospects]. Kyiv: Osvita.

7. Savchenko, O. (2023). Teoretyko-metodychni zasady rozvytku kreatyvnosti uchniv u pochatkovii shkoli [Theoretical and methodological principles of developing creativity in primary school students]. *Pochatkova osvita*, (1), 17–23.

8. Sawyer, R. K. (2019). *Explaining creativity: The science of human innovation*. Oxford: Oxford University Press.

9. Fullan, M. (2020). *The new meaning of educational change*. New York: Teachers College Press.

10. Hattie, J. (2021). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. London: Routledge.